

II seminarium Laboratorium Partycypacji Obywatelskiej

Ciekawe przykłady zagraniczne

FUNDACJA
BATOREGO

IMI STEFANA

pracownia badań
i innowacji
społecznych

stocznia

Warszawa, 1 grudnia 2010 r.

CIEKAWY PRZYKŁADY ZAGRANICZNE W OBSZARZE ŚRODOWISKOWYM

AUSTRIA, DROGA SZYBKIEGO RUCHU s10

Złożony proces konsultacji społecznych dotyczący planowanego projektu drogi szybkiego ruchu s10. Trasa o długości 40 km przecinała w sumie 10 miejscowości i wiosek.

- **Szczegółowa wstępna diagnoza** rozpoznająca wszystkie możliwe grupy interesów. Zarówno na poziomie instytucji rządowych, jak i lokalnych aktorów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem samorządów, lokalnych przedstawicieli partii, rad ds. rolnictwa, pracy, gospodarki oraz członków społeczności
- **Podział pracy konsultacyjnej na części**, który pozwalał zapanować nad całością procesu i wprowadzić do niego porządek
 - Podział partycypantów ze względu na „terytorium”, 3 sekcje: Południowa, Środkowa, Północna
 - Wypracowanie kryteriów oceny proponowanych wariantów
 - Stworzenie konkretnego modelu eliminacji możliwych scenariuszy przebiegu trasy

KONSULTACJE SPOŁECZNE

YOUR WASTE YOUR CASH YOUR CHOICE

WIELKA BRYTANIA, MILTON KEYNES, SAMORZĄDOWA STRATEGIA GOSPODARKI ODPADAMI

Partycypacyjne wypracowanie samorządowej strategii gospodarki odpadami.

- **Szeroka akcja informacyjna:**
 - **Dystrybucja** konsultowanych dokumentów (w formie CD) do wszystkich „wymaganych” adresatów oraz dodatkowo do wszelkich instytucji, przedsiębiorstw zainteresowanych tematem gospodarki odpadami. Wraz z materiałami doręczono także obie wersje kwestionariusza do wypełnienia.
 - Informacja o rozpoczęciu konsultacji dodatkowo do wszystkich instytucji i parafii w mieście
 - Artykuły w prasie oraz w newsletterach poszczególnych departamentów urzędu
 - Krótkie prezentacje w miejskich centrach handlowych (wraz z rozdawaniem kwestionariuszy)
 - Dyskusja na antenie lokalnego radia
 - Plakaty w urzędach miejskich, sądzie, centrach handlowych oraz wysłane do wszystkich parafii
 - Materiały informacyjne w miejskich autobusach (różnych liniach)

YOUR WASTE YOUR CASH YOUR CHOICE

WIELKA BRYTANIA, MILTON KEYNES, SAMORZĄDOWA STRATEGIA GOSPODARKI ODPADAMI

Partycypacyjne wypracowanie samorządowej strategii gospodarki odpadami.

- **Zastosowanie różnorodnych technik zaangażowania mieszkańców:**
 - **CAGOW Citizens Advisory Group on Waste** - grupa doradcza złożona z mieszkańców: z panelu obywatelskiego prowadzonego w Milton Keynes wybrano 24 osoby, tak by stanowiły reprezentatywną grupę mieszkańców
 - „Zadano” jej **konkretne tematy** do przedyskutowania, określono zakres pracy
 - Praca grupy przebiegała **niezależnie**: prowadzona przez zewnętrznych moderatorów, brak kontaktów z urzędnikami (poza koniecznymi, by zdobyć dodatkowe informacje)
 - **Krótką ogólną ankietą** dla wszystkich mieszkańców , wypełnioną przez 3468 mieszkańców
 - **Bardzo różne kanały dystrybucji**: on-line (zamieszczona na stronie konsultacji), dostępna w miejskich bibliotekach, dostępna w miejscach publicznych (np. sklepach), jako dodatek do lokalnej gazety
 - **Dodatkowa motywacja** dla wypełnienia: wśród respondentów rozlosowano nagrody sponsorowane przez lokalne firmy (np. bilet do kina, teatru, bony do sklepów)

YOUR WASTE YOUR CASH YOUR CHOICE

WIELKA BRYTANIA, MILTON KEYNES, SAMORZĄDOWA STRATEGIA GOSPODARKI ODPADAMI

- **Dodatkowa, dłuższa i bardziej szczegółowa ankieta dla specjalistów**
 - dystrybuowana do konkretnych instytucji, firm i osób
 - Rozbudowana, szczegółowa
- **Strona www** na której dostępne były wszelkie informacje na temat wszystkich działań w ramach procesu konsultacji
 - **Szeroko promowana**, linkowana na większości lokalnych portali
 - Informacje na temat „nowości” konsultacyjnych na lokalnym portalu informacyjnym
 - **Zawierała pełną dokumentację** – wszystkie materiały, konsultowane dokumenty, opracowania
 - **Spójna stylistyka** wszystkich dokumentów i strony dla spójności działań i większej rozpoznawalności

- Metoda wykorzystuje formę „**ławy przysięgłych**” – obywatele, nie będący ekspertami ani osobami bezpośrednio zaangażowanych w sprawę, wydają „werdykt”
- Sąd opiera się na przygotowanych przez organizatorów materiałach, wypowiedziach „świadków” (czyli osób zaangażowanych w przedmiot działań) i własnych, wewnętrznych dyskusjach
- Ta metoda służy wypracowaniu obiektywnego spojrzenia na daną kwestię, będącego pomocą w podjęciu ostatecznej decyzji
- Sądy składają się zazwyczaj z 12 – 16 osób, „obradują” od 2 do 4 dni, a ich werdykt ogłaszana jest na otwartym spotkaniu i często jest poddawany dyskusji.

SĄD OBYWATELSKI

GRAZ, OBERE NEUTORGASSE, SIĘĆ RUCHU DROGOWEGO

- Specyficzny aspekt dotyczący jednej z dzielnic miasta – wypracowanie konkretnych regulacji dotyczących ruchu drogowego w mieście i stworzenie planu działania na kolejne lata
- Praca w kilku etapach:
 - Otwarte spotkanie z mieszkańcami pełniące rolę informacyjną oraz wstępnej burzy mózgów dotyczącej problemu
 - Konsultacje stworzonych propozycji z grupą lobbystów, dodanie ich sugestii
 - Wyłonienie członków czterech sądów obywatelskich i zaprezentowanie im dotychczas zebranego materiału
 - Ogłoszenie i uwspólnienie werdyktu sądów obywatelskich
 - Ponowne konsultacje i uzgodnienie ustaleń z grupą lobbystów – stworzenie finalnego dokumentu
 - Przyjęcie dokumentu przez organy władzy i rozpoczęcie procedury wdrażania

OKRĄGŁY STÓŁ – metoda stosowana zazwyczaj jako technika negocjacyjna służy również wypracowywaniu wspólnego stanowiska w bardzo złożonych kwestiach, angażujących wielu aktorów. Charakteryzuje go między innymi:

- Nie ma charakteru hierarchicznego – decyzje podejmowane podczas spotkań są wynikiem uzgadniania ze wszystkim zaangażowanymi aktorami
- Założenie, że wszyscy uczestnicy dążą do konsensusu i rozwiązania danego problemu
- Sposób dochodzenia do zgody jest również kwestią dyskutowaną w trakcie obrad
- By obrady zakończyły się sukcesem wszyscy uczestnicy muszą dojść do porozumienia

KONSULTACJE SPOŁECZNE

FRNACJA, GRENELLE, „ZIELONY OKRĄGŁY STÓŁ”

Zainicjowane na szczepku centralnym (przez prezydenta) ogólnokrajowe forum poświęcone ustaleniu kluczowych celów dla polityk centralnych z uwzględnieniem kwestii środowiskowych oraz z zakresu zrównoważonego rozwoju.

- **Zróżnicowane i szerokie grono uczestników** – w obradach wzięli udział nie tylko przedstawiciele kluczowych ministerstw (np. ochrony środowiska, energii, zrównoważonego rozwoju), ale również samorządów, organizacji (zrzeszających pracodawców, pracowników, specjalistów różnych branż oraz organizacje pozarządowe)
- **Udział obywateli** – poprzez konsultacje prowadzone on – line oraz organizowane spotkania regionalne
- **Bardzo uporządkowany proces dyskusji i obrad, kilka faz:**
 - **Praca grup roboczych** – każda z 40 osobowych grup (składających się z przedstawicieli władz centralnych, lokalnych, pracodawców, pracowników i ngosów) pracowała nad stworzeniem wstępnej diagnozy sytuacji oraz propozycji rozwiązań kluczowych problemów w określonym obszarze tematycznym (wyodrębniono sześć, m.in.: zmiany klimatu, energia, bioróżnorodność, surowce naturalne, trendy rozwoju)

FRANCJA, GRENELLE, „ZIELONY OKRĄGŁY STÓŁ”

- **Konsultacje propozycji** – stworzone przez grupy robocze propozycje (wypracowane rozwiązania miały spełniać ściśle określone kryteria) były konsultowane z bardzo wieloma aktorami społecznymi: wyspecjalizowanymi instytucjami, radami, ugrupowaniami parlamentarnymi.
- Konsultowano je także z obywatelami poprzez liczne otwarte debaty regionalne (wyznaczono 17 różnych miast w kraju), w których uczestniczyło w sumie 17 tys. osób. Przeprowadzono także konsultacje on – line (w ciągu 17 dni wzięło w nich udział 11 tys. osób)
- **Negocjacje i uzgodnienia** – bo szerokich konsultacjach uwagi, które pojawiły się w ich trakcie były przedmiotem obrad, tak by zostały uwzględnione w propozycjach
- **Podział zadań** – wspólnie ustalono plan konkretnych działań, by uzgodnione dokumenty mogły wejść w życie
- **Wypracowane rozwiązania przyjęły formę spójnego dokumentu wyznaczającego kierunki rozwoju poszczególnych polityk kraju i zostały przyjęte przez parlament francuski**
- Model i sposób przeprowadzenia tej publicznej debaty był bardzo promowany w trakcie jej trwania i stał się punktem odniesienia do późniejszych podobnych działań

pracownia badań
i innowacji społecznych

stocznia

www.stocznia.org.pl

 partycypacjaobywatelska.pl

Katarzyna Starzyk

kstarzyk@stocznia.org.pl

22 100 55 94

Ola Zając

azajac@stocznia.org.pl

22 100 55 95

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ